

III. GIMNAZIJA MARIBOR
Gospodsvetska cesta 4
2000 Maribor

DIGITALIZACIJA MODERNEGA SVETA

Seminarska naloga pri predmetu sociologije

Slika 1: Dostopnost

Maribor, april 2016

POVZETEK

V seminarski nalogi Digitalizacija modernega sveta sem v teoretičnem delu opredelila pojem digitalizacija, ki ima v sodobni družbi velik pomen. Odločila sem se, da bom svojo pozornost usmerila predvsem v odvisnost, ki jo povzroča tehnologija, v pomen strojev za moderni svet in vlogo digitalizacije nasploh. Na začetku sem si zastavila tudi cilje ki jih želim doseči. Na podlagi ciljev sem postavila še hipoteze, ki sem jih s pomočjo anketnega vprašalnika v empiričnem delu naloge tudi potrdila oziroma ovrgla. Uporabila sem kombiniran tip ankete in anketirala 100 ljudi. Z analizo ankete sem lahko večino hipotez potrdila – digitalizacija ima res velik vpliv na življenja ljudi, povzroča odvisnost in v prihodnosti bi naj bila še vplivnejša - nekatere pa so ostale neopredeljene, saj nisem dobila točnih odgovorov.

5 KLJUČNIH BESED

- Digitalizacija
- Tehnologija
- Odvisnost
- Globalizacija
- Moderni svet

KAZALO VSEBINE

POVZETEK.....	2
5 KLJUČNIH BESED.....	2
1. UVOD.....	4
1.1 OPREDELITEV PROBLEMA.....	4
1.2 CILJI.....	4
1.3 HIPOTEZE.....	4
1.4 METODOLOGIJA.....	5
2. TEORETIČNI DEL.....	6
2.1 DIGITALNA DOBA.....	6
2.2. NOVODOBNA ODVISNOST.....	7
2.3 BLAGOSLOV STROJEV.....	9
2.3.1 VEČ STROJEV IN MANJ LJUDI.....	10
2.3.2 IT-STROKOVNJAKI.....	10
2.3.3 SPREMENJENI POGOJI DELA.....	10
2.4 TANKA MEJA MED JAVNIM IN ZASEBNIM.....	10
2.5 PREDNOSTI IN SLABOSTI INFORMACIJSKE IN KOMUNIKACIJSKE TEHNOLOGIJE.....	11
2.5.1 PREDNOSTI.....	11
2.5.2 SLABOSTI.....	11
3. EMPIRIČNI DEL.....	13
3.1 ANKETA.....	13
3.2 OBDELAVA PODATKOV ANKETE IN INTERPRETACIJA REZULTATOV.....	13
3.3 HIPOTEZE.....	22
4. ZAKLJUČEK.....	23
4.1 SPLOŠNI SKLEP.....	23
5. SEZNAM LITERATURE IN VIROV.....	25
Knjižni viri:.....	25
Spletni viri:.....	25
6. PRILOGA.....	26

1. UVOD

1.1 OPREDELITEV PROBLEMA

Digitalizacija je proces pretvarjanja analognega signala v digitalno obliko. Pretvorba analognih informacij se izvede s postopkom skeniranja in kvantizacije. Gre za opisovanje objekta, slike, zvoka, dokumenta ali signala z binarno kodo, običajno z namenom, da bi ga shranili oz. elektronsko obdelali na računalniku ali drugih elektronskih napravah. Za to temo sem se odločila, ker me zanima tehnologija, njen razvoj in vpliv. Razvoj tehnologije je dan danes kar popularna tema, rada pa bi še podrobneje raziskala kako vse to vpliva na posameznikovo življenje in razvoj družbe. Osredotočila so bom predvsem na odvisnost od tehnologije, ki postaja vedno večji problem v sodobnem svetu, na vlogo strojev, ki počasi prevzemajo delo ljudi in izpostavila nekatere prednosti in slabosti digitalizacije oziroma tehnologije.

1.2 CILJI

Cilji, ki bi jih v tej seminarski nalogi rada dosegla so, da ugotovim:

- Če in kako vpliva digitalizacija na življenje ljudi ter kako intenzivno
- Kakšen je pomen digitalizacije v današnjem družbi
- Ali je digitalizacija in razvoj tehnologije dobra ali slaba stvar za življenje nasploh
- Kakšen je pomen digitalizacije za prihodnost

1.3 HIPOTEZE

Pred začetkom raziskovanja in delanja seminarske naloge sem si zastavila naslednje hipoteze, ki jih bom ob koncu naloge lahko potrdila ali ovrgla:

- Digitalizacija povzroča odvisnost od tehnologije
- Ima velik vpliv na življenje ljudi, še posebej na življenja mlajših generacij

- V prihodnosti bo še močnejša
- Tehnologija dejansko oblikuje družbeno življenje in način dela

1.4 METODOLOGIJA

Za pridobivanje podatkov sem si izbrala metodo spraševanja, in sicer anketni vprašalnik. To je ena najpogosteje uporabljenih socioloških metod in je še posebej primerna za opazovanje večjega števila ljudi, kar mi bo pomagalo, da podatke zberem čim hitreje in učinkovito. Na osnovi standardiziranega vprašalnika (vnaprej določenih vprašanj) bom anketirala večji vzorec prebivalstva. Da bom dobila konkretnije odgovore in naredila boljše primerjavo bom anketirala vsaj dve generaciji – srednješolce in odrasle. Na splošno so v anketi lahko zaprta in odprta vprašanja, jaz pa sem se odločila za kombiniran vprašalnik, kar pomeni da bom uporabila obe obliki vprašanj - anketiranec bo izbral med ponujenimi predlogi, prav tak pa bo lahko sestavil svoj odgovor. Kot vse ostale metode raziskovanja ima tudi metoda spraševanja svoje prednosti in slabosti. Pozitivne lastnosti so na primer, da je ta metoda hitra, učinkovita pa tudi poceni, z njo pa v kratkem času pridobimo veliko podatkov. Po drugi strani pa ima tudi slabosti, saj vedno obstaja nevarnost, da vprašanja, ki smo jih postavili že vsiljujejo odgovor ali pa so nejasno postavljena. Obstaja tudi možnost, da nismo dobili informacij, ki smo jih pričakovali in želeli. Da pa bi se tem nezaželenim stvarem izognila, pa sem se odločila da bom uporabila tudi pilotsko spraševanje. To pomeni, da bom vprašanja najprej preizkusila na manjšem številu ljudi in s tem ugotovila ali so vprašanja razumljiva.

2. TEORETIČNI DEL

2.1 DIGITALNA DOBA

Večina našega tehnološkega spomina je v digitalnem formatu že od leta 2000. Ocenjuje se, da je bilo leta 2007 v digitalni obliki že 94% tehnoloških informacijskih zmogljivosti v svetovnem merilu (v letu 1993 pa le 3%), leta 2002 pa so digitalne informacije presegle prag 50-ih odstotkov nad analognimi informacijami. S tem naj bi bil postavljen mejnik t.i. »**digitalni dobi**«.

(<https://sl.wikipedia.org/wiki/Digitalizacija>)

Digitalne tehnologije in njihova uporaba so gonilo sodobnega družbenega in gospodarskega razvoja. Omogočajo nove oblike družbenega povezovanja, odpirajo možnosti komunikacije, obenem pa prinašajo tudi tveganja in nevarnosti, s katerimi se moramo soočiti in nanje ustrezno odgovoriti, ne pa novih tehnologij enostavno odklanjati ali jih podvreči tradicionalnim oblikam nadzora.

Človek kot osebnost je vir komuniciranja, sporazumevanja in sprejemanja odločitev. Že pred desetletji je komunikolog Marshall McLuhan futuristično govoril, da bo zaradi globalne medijske tehnologije svet postal globalna vas (Počkar in Krajnc, 2011: 163)

Prav zaradi digitalizacije imajo dan danes vse večjo moč množični mediji, ki nas nenehno spremljajo v vsakdanjiku, zato lahko sodobnost pogosto označujemo tudi s terminoma **medijski čas** ali **medijska družba** (Počkar in Krajnc, 2011: 158).

Informacijsko komunikacijska tehnologija je dobesedno prežela naša življenja. Ne le, da mediji (predvsem televizija) reprezentirajo svet, ki nas obdaja, v bistvu mediji v celoti določajo, kaj ta svet v resnici je in ustvarjajo hiperrealnost. (Počkar in Krajnc, 2011: 163). Če so mediji v svojem dolgem zgodovinskem razvoju oblikovali človeško družbo, jo bodo oblikovali še naprej (Grabnar v Vreg, 2001: 11).

Tehnologija in posledično množični mediji vodijo naša življenja in obenem spreminjajo 'tradicionalen' način dela. Mlajše generacije so dobesedno zrasle

skupaj s tehnologijo, zato so pod še večjim vplivom same digitalizacije, ki dan danes povzroča celo odvisnost.

2.2. NOVODOBNA ODVISNOST

Pred nami je novodobna odvisnost. Odvisnosti so danes vse pogostejše, a tokrat ne bo govora o drogah ali alkoholu, ampak o novodobnem fenomenu; **odvisnosti od informacijske tehnologije oziroma komunikacijske tehnologije**. Kar se je zdelo še pred nekaj desetletji nemogoče in nepredstavljivo, je zavzelo svet. Tehnika kroji naše življenje in postaja nepogrešljiva. Sam razvoj informacijske tehnologije in potrošniška družba pa nas silita, da stopimo v korak s časom in vsi bolj ali manj podležemo temu fenomenu.

Slika 2: Odvisnost od tehnologije.

Računalniki so kot orodja za vsak dan; nepogrešljivi v službi, zasedli so mesto v vsakem domu, nadomestili družbo in postali zabava ljudem, ki so se na naprave navezali kot na ljudi, če ne še bolj in so zanje pripravljene odšteti premoženje. Prav tako se je zgodilo z mobilnimi telefoni, dosegljivi smo na vsakem koraku in vse dni v tednu. Brez telefona pa smo izgubljeni; časovno, prostorsko, počutimo pa se tudi osamljene oz. »odrezane od sveta«.

A sami telefoni in računalniki niso vedno krivci za odvisnost, saj so samo posredniki z določenimi funkcijami in zmožnostmi, pravzaprav nas povezuje internet.

Ta je preko računalnika ali telefona naše malo ali malce večje okno v svet informacij, raznih podatkov, zabave in nam pogosto krade čas.

Internetne odvisnosti delimo v različne kategorije:

- Odvisnost od spletnega nakupovanja
- Odvisnost od spletnega igranja na srečo
- Odvisnost od pornografije
- Odvisnost od iskanja informacij

Nekatere raziskave pa so pokazale da sta med najpogostejšimi odvisnost od računalniških iger in socialnih omrežij. S pomočjo anketnega vprašalnika bom poskušala izvedeti, če so ljudje seznanjeni z vplivnostjo tehnologije in odvisnostjo od le te. Zanima me tudi, če morda poznajo tudi koga, ki kaže znake odvisnosti od tehnologije.

(http://www.ospolje.si/uploads/5/0/8/6/5086774/varna_uporaba_interneta_in_mol_-_internet_in_zasvojenost.pdf)

(<http://www.mladismo.si/informacije/4119/pred-nami-je-novodobna-odvisnost>)

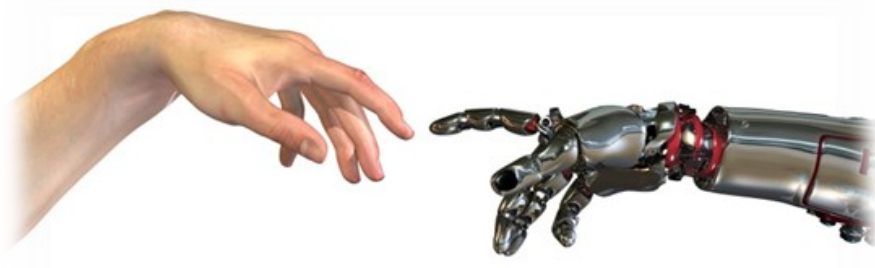
Slika 3: Odvisnost od socialnih omrežij

2.3 BLAGOSLOV STROJEV

Ljudje proizvajajo dobrine in opravljajo storitve z uporabo delovnih sredstev in na različne načine. Že tisočletja obdelujejo polja, vendar so to nekoč počeli le z močjo svojih mišic in s preprostim ročnim orodjem, nato so izumili plug, šele v novejšem času so izumili stroje. Z izpopolnjevanjem delovnih orodij se je povečala količina proizvedenih dobrin, prav tako pa so se spreminjale tudi značilnosti in področja človekovega dela. Uvedba strojev v proizvodnjo ali mehanizacija je omogočila organizacijo velikih tovarn, človekovo delo v njih pa je postajalo čedalje bolj preprosto. Delo s stroji vsaj v začetnih obdobjih industrializacije ni zahtevalo kakšne posebne usposobljenosti. **Človek je tako postal privesek stroja.** (Počkar in Krajnc, 2011: 196).

S sunkovitim napredkom tehnologije se je začelo spreminjati tudi vsakdanje delo. Sodobna, hitro napredujoča tehnologija vedno bolj in vedno hitreje vpliva na trg dela, ki se mu mora neprestano prilagajati in spreminjati. To vpliva tudi na spremembe delovnih mest, kar od delodajalcev in zaposlenih zahteva neprestano izobraževanje in izpopolnjevanje. Konkurenčni pritiski bodo vedno zahtevali več vlaganja v tehnologijo, ki prihranja delo, kot pa v delo samo. Ker se prenaša na stroje vse več znanja, povezanega z ocenjevanjem tveganja in preverjanjem kreditne sposobnosti, bo veliko število te delovne sile iskalo zaposlitev drugje. Področje, ki se pojavlja kot rastoča industrija, je področje konvertiranja informacij.

Slika 4: Robotika

2.3.1 VEČ STROJEV IN MANJ LJUDI

Zaradi avtomatizacije in optimizacije bodo mnogo delovnih nalog, ki jih zdaj še opravljajo ljudje, prevzeli stroji. To bodo večinoma preprosta delovna mesta, kontrola kakovosti, dela v skladiščih, delovna mesta v vmesnih stopnjah proizvodnje,...

2.3.2 IT-STROKOVNJAKI

V skladu s trendom zadnjih let se bodo krepili tudi oddelki za informacijsko tehnologijo (IT), saj vsi procesi dela postajajo avtomatično, računalniško dokumentirani, podjetja pa bodo IT-procese morala vključevati tudi v načrtovanje proizvodnje in delovnih procesov. Prav zaradi tehnološkega razvoja pa bodo poklici prihodnosti nedvomno računalniški in IT-strokovnjaki.

2.3.3 SPREMENJENI POGOJI DELA

Spreminjajo se tudi pogoji dela, saj je vedno več:

- dela na daljavo (v ZDA že četrtnina zaposlenih dela od doma),
- mobilnosti oz. delovnih migracij,
- fleksibilnega delovnega časa,
- internacionalizacije,
- vpliva različnih kultur.

(http://www.siol.net/novice/moja_sluzba/novice/2015/10/prihodnost_poklicev.aspx?format=json&hide_hf=1&mob=1&os=wf&ver=1.0)

2.4 TANKA MEJA MED JAVNIM IN ZASEBNIM

Zasebnost sama po sebi je bila že zdavnaj prepoznana kot pomembna človekova pravica, ki je pogosto jamčena tudi z ustavo. Komunikacijski kanali so se neznansko razširili, s tem pa tudi možnosti prestrežanja osebnih sporočil in poseganja v zasebnost. Sam internet je področje intenzivnega nadzora. Tudi manj razvite države si silno prizadevajo pridobiti kar najsodobnejša orodja za

nadzorovanje elektronskih komunikacij in – verjeli ali ne – izdatki za te nakupe so že presegli obseg trgovine z orožjem. (Pivec, 2004:126).

Internet ne pozna zasebnosti in zato tega, kar želimo skriti pred drugimi, ne hraniti na računalniku. (Zajc, 2005: 234).

2.5 PREDNOSTI IN SLABOSTI INFORMACIJSKE IN KOMUNIKACIJSKE TEHNOLOGIJE

Meja med koristnostjo elektronskih medijev in njihovo škodljivostjo je zelo zabrisana.

2.5.1 PREDNOSTI

V primeru računalniške tehnologije in s tem prihoda interneta, utopični pogled poudarja predvsem življenjske izboljšave in navdušujoče možnosti, ki jih internet prinaša. Z njim vstopamo v kibernetiki prostor¹, ki povezuje globalno povezanost, demokratizacijo in razširitev meja človeških izkustev in odnosov. Ponuja nove poti do dostopa informacij, kadarkoli in kjerkoli.

Posamezniki z uporabo interneta doživljajo številne transformacije v svojih življenjih. Posamezniki se preko aplikacij, lahko družijo, izmenjajo mnenja, premagujejo težave in se tako uspešno soočajo z vsakdanjim življenjem v informacijski dobi.

Max J. Clark (Quinn, 2007: 4) ugotavlja, da internet ponuja tako zasebnost kot tudi družabnost, ter daje posamezniku vso svobodo, da raziskuje in se svobodno izraža brez kakršnih koli zadržkov. Posamezniki lahko s pomočjo interneta in anonimnosti, ki jo nov medij nudi, ustvarjajo svoje lastne identitete in jih po mili volji spreminjajo. Sherry Turkle takole opisuje to značilnost: » Lahko si, karkoli želiš. Če želiš, se lahko popolnoma na novo definiraš. Ni se ti treba ukvarjati s tem, kaj si drugi mislijo o tebi.«

2.5.2 SLABOSTI

Z razvojem digitalizacije se je večala tudi vloga globalizacije, ki nas vodi po poteh v eno polarni svet. Globalizacija povzroča poenotenje sveta, kar pomeni, da

¹ Po Gibsonu (v Fuchs, 2008, 136) je kibernetiki prostor kompleksen sistem, ki temelji na omrežju različnih računalnikov in presega nacionalne meje. Ustvarja umetno realnost – virtualno realnost.

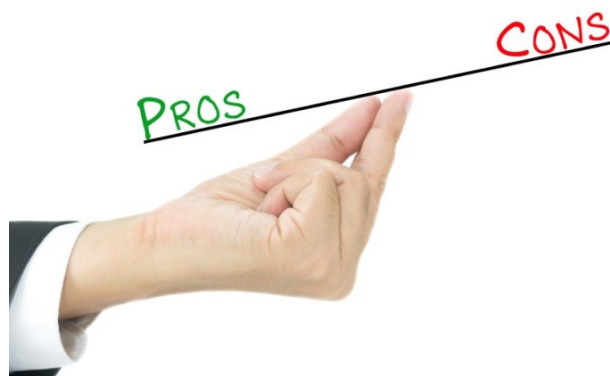
digitalizacija posredno povzroča izginjaje kulturnih posebnosti, en izmed teh je jezikovna posebnost. V virtualnem svetu se nenehno uporablja angleščina kot edini uporabni jezik– računalniški programi, različni blogi in razna gradiva (Zajc, 2005: 207) so v večini napisana v angleščini, da so tako lažje dostopna širšemu spektru ljudi, kar kasneje prinaša kulturne posledice.

Distopični pogled na kratko opozarja predvsem na to, da ljudje postajamo sužnji digitalne tehnologije, da postajamo od nje odvisni in da se z njeno neizprosno in neustavljivo širitvijo rušijo socialne struktur in temeljne vrednote (Kling v Thurlow in drugi 2004, 39).

Socialni teoretiki že dolgo opozarjajo na odtujitvene učinke tehnologije. Postman in Zubhoff (Stern in Handel, 2001: 287) trdita, da bolj ko uporabljamo računalnike in internet bolj razdraženi in depersonalizirani – **razosebljeni postajamo**. To argumentirata s tem, da četudi uporabljamo najbolj moderno in odzivno tehnologijo, je ta tehnologija še vedno manj odzivna kot pristni medčloveški odnosi. Nove tehnologije tako zmanjšujejo posameznikovo samostojnost in raznolikost.

Drugi odtujitveni vidik novih tehnologij se nanaša na psihično izolacijo posameznika. Avtorja nadalje ugotavljata, da bolj ko se nova tehnologija oziroma nov medij razvija, bolj odmaknjeni, izolirani postajajo posamezniki, ki jih uporabljajo. Ta pojav Zimbardo (Stern, 2001,287) imenuje deindividuacija².

(<http://occupytheory.org/list-of-pros-and-cons-of-technology>)

Slika 5: (Ne)ravnovesje

² Izguba identitete v družbi, množici.

3. EMPIRIČNI DEL

3.1 ANKETA

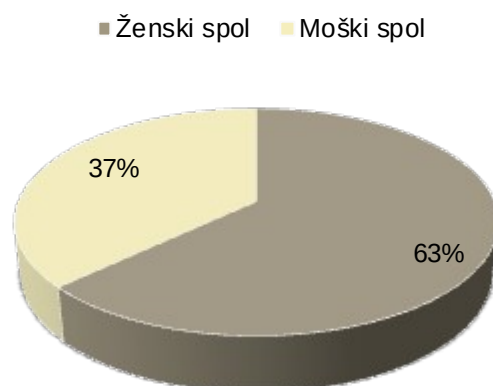
V svoji anketi sem anketirala **100 ljudi**, osebe ženskega in moškega spola. Anketirala sem tri starostne skupine in sicer srednješolce, stare med 15 in 20 let in odrasle osebe, stare med 20 in 40 let ter osebe med 40 in 60 let. Tako sem lažje naredila analizo in videla razlike med generacijami in njihovim razmišljanjem.

V anketi sem postavila **11 vprašanj**, od tega je bilo 10 vprašanj zaprtega in 1 vprašanje odprtega tipa, kjer so anketiranci lahko oblikovali svoj odgovor.

Z dobljenimi odgovori bom lahko ovrgla ali potrdila svoje hipoteze, ki sem jih zastavila na začetku naloge.

3.2 OBDELAVA PODATKOV ANKETE IN INTERPRETACIJA REZULTATOV

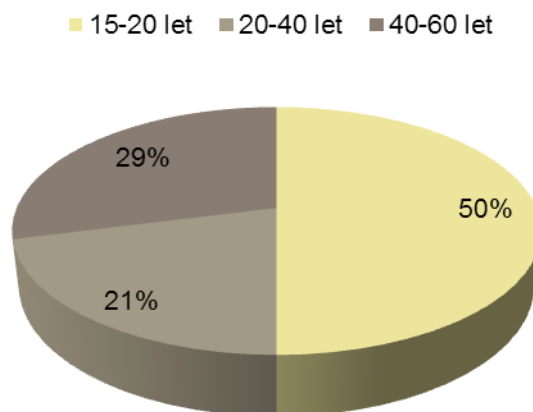
Spol vseh starostnih skupin skupaj

Anketirancev je bilo 100, od tega je bilo 63 oseb ženskega spola in 37 oseb moškega spola.

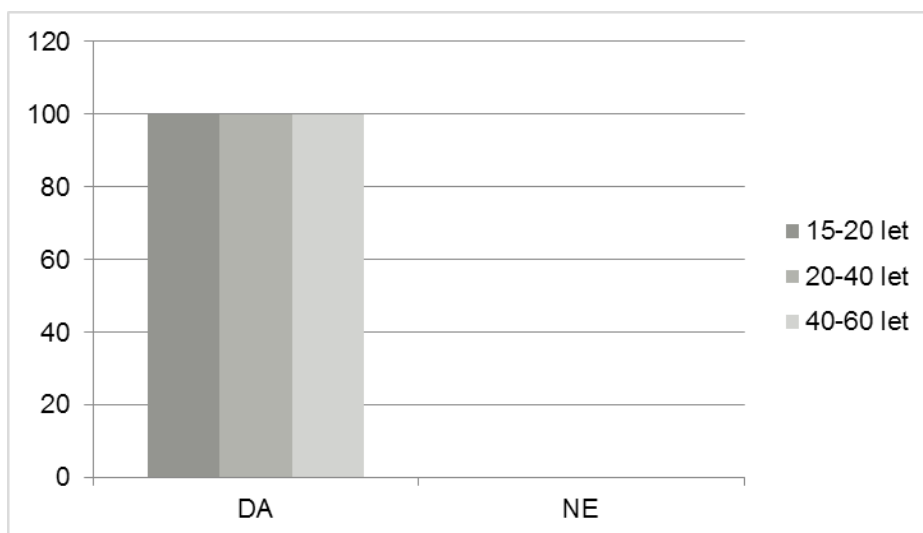
Število anketirancev v posamezni skupini

Največ anketirancev je bilo starih od 15-20 let, ostalih 50% anketirancev pa je bilo starejših od 20 in mlajših od 60 let. Na podlagi tega grafa bom analizirala sledeča vprašanja.

V nadaljevanju bom podrobneje analizirala posamično vprašanje.

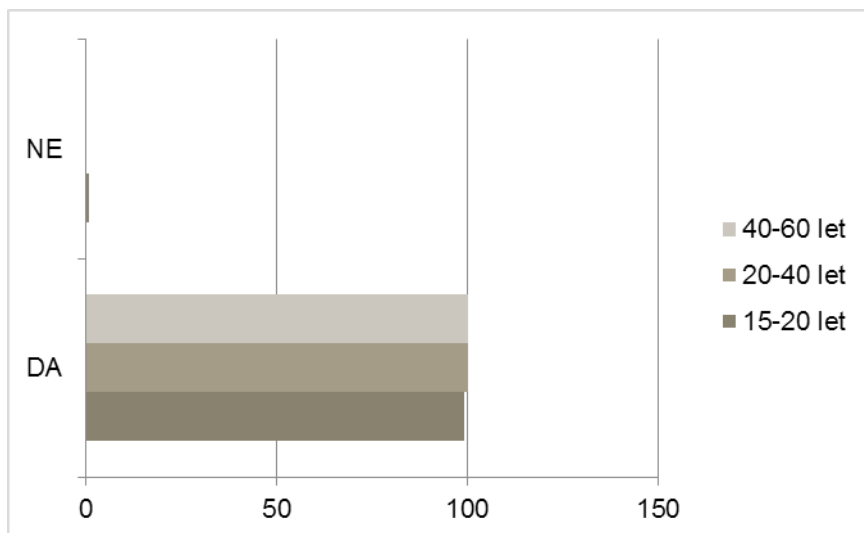
1. VPRAŠANJE: Se strinjaš, da lahko današnji čas imenujemo »digitalna doba«?

Na to vprašanje so popolnoma vsi anketiranci odgovorili z »DA«, kar pomeni da današnji čas definitivno lahko imenujemo digitalna doba. Takšen rezultat sem tudi pričakovala, saj menim, da se vsi ljudje zavedajo moči digitalizacije.

2. VPRAŠANJE: Ali meniš, da digitalizacija vpliva na življenja ljudi?

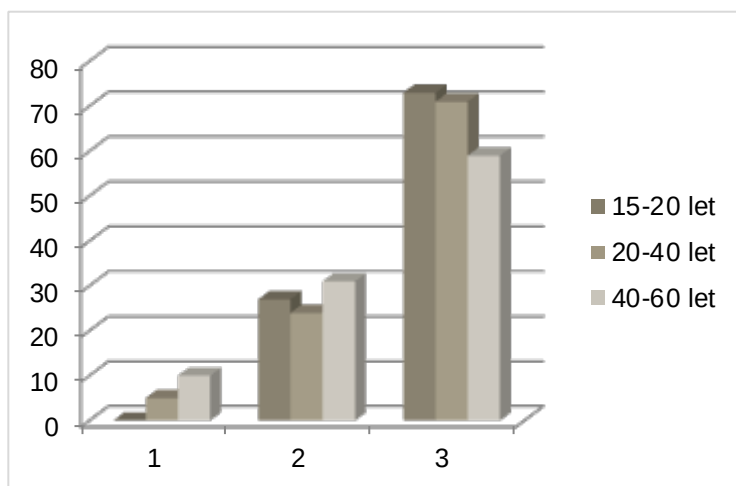

Iz grafa lahko razberemo, da so skoraj vsi anketiranci na vprašanje odgovorili pritrdilno. Le 2 osebi stari med 15-20 let se ne strinjata, da digitalizacija vpliva na življenja ljudi. Tudi ta rezultat sem pričakovala, saj se mi zdi, da je nemogoče, da digitalizacija ne bi imela vpliva na današnjo družbo. Me je pa presenetilo, da sta z »NE« odgovorili mlajši osebi. Mogoče bi bil rezultat drugačen, če bi anketirala še starejšo generacijo.

Drugemu vprašanju je sledilo podvprašanje, nanj je odgovorilo 98% anketirancev, saj le dve osebi na prejšnje vprašanje nista odgovorili z »da«.

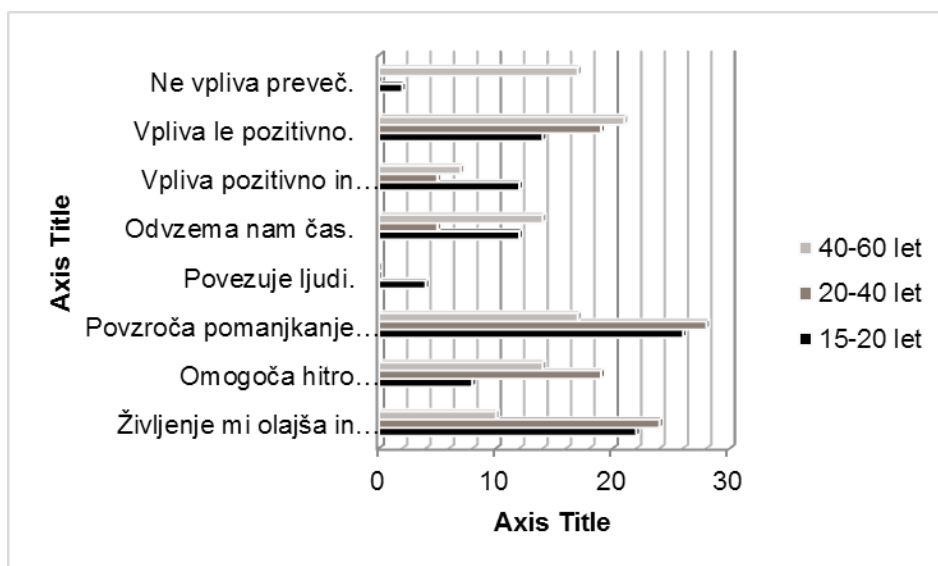
2.1. VPRAŠANJE: Če si na prejšnje vprašanje odgovoril/-a z »da«, odgovori še na to vprašanje – kako intenzivno vpliva (1- ne tako intenzivno, 3 – zelo intenzivno).

Iz grafa lahko razberemo, da največji procent ljudi meni, da digitalizacija zelo intenzivno vpliva na življenja ljudi, zelo malo število ljudi pa meni, da sploh ne vpliva tako zelo. Nekaj manj kot polovica ljudi je odgovorila s stopnjo 2, kar pomeni, da tehnologija vpliva intenzivno. Vidimo lahko tudi, da mlajše

generacije menijo, da vpliva zelo intenzivno, čeprav pa opazimo, da ima na vse starostne skupine močan vpliv.

3. VPRAŠANJE: Kako digitalizacija oziroma tehnologija in njen razvoj vplivata na vaše življenje?

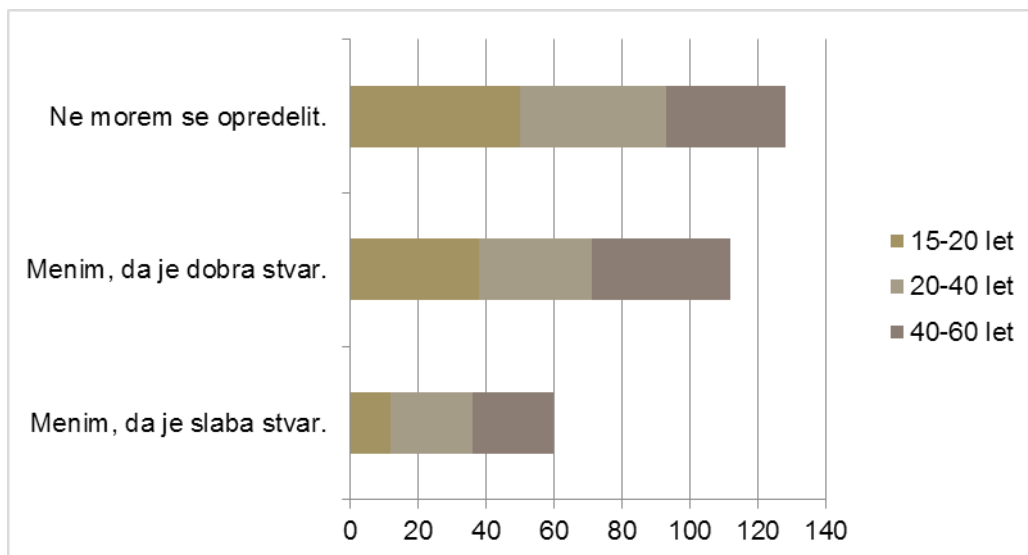

To vprašanje je bilo odprtega tipa, kar pomeni, da so anketiranci sami sestavili svoj odgovor. Odgovori so bili zelo različni. Najpogostejši odgovori so bili, da jim tehnologija olajša oziroma izboljša življenje, da omogoča dostopnost do informacij ter, da zaradi nje izgubljajo osebne stike. Nekateri so bili mnenja, da tehnologija vpliva le pozitivno, ali pa da ima tako dobro kot slabo stran. Pojavili so se tudi odgovori, da ima tehnologija negativen vpliv, vendar je bilo teh odgovor zelo malo. Opazimo pa lahko tudi, da je velik procent (58%) anketirancev starih med 40-60

odgovorilo, da tehnologija na njihovo življenje ne vpliva preveč, kar dokazuje, da digitalizacija vpliva na generacije zelo različno.

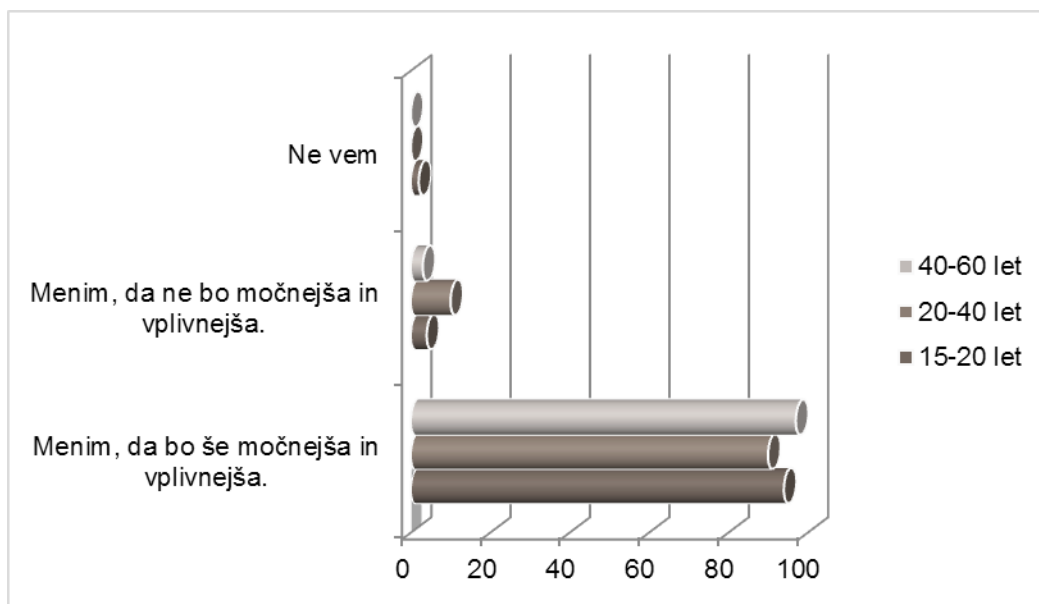
4. VPRAŠANJE: Meniš, da je vse močnejši razvoj tehnologije slaba ali dobra stvar za moderni svet?

Iz grafa lahko razberemo, da je največ ljudi ostalo neopredeljenih. Od tistih, ki pa so se opredelili, pa se je več kot polovica anketirancev odločilo, da je razvoj dobra stvar. Pri tem vprašanju sem pričakovala večje število odgovor, da je razvoj negativna stvar, zato me je rezultat presenetil. Največji odstotek neopredeljenih ljudi je bil najmlajše generacije (15-20 let).

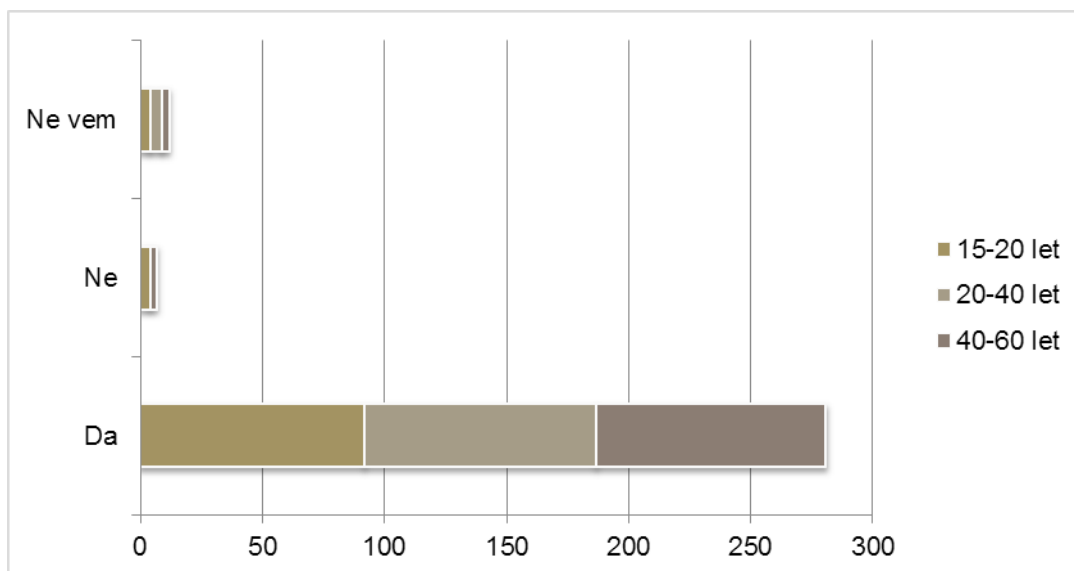
5. VPRAŠANJE: Ali meniš, da bo digitalizacija v prihodnosti še močnejša in vplivnejša?

Prikazan rezultat je pokazal, da večina anketirancev meni, da bo tehnologija v prihodnosti še močnejša in vplivnejša. Tudi sama sem takega mnenja in sem zato takšen rezultat tudi pričakovala. Le redki so odgovorili, da tehnologija ne bo vplivnejša, največ ljudi takšnega mnenja je bilo starih med 20-40 let.

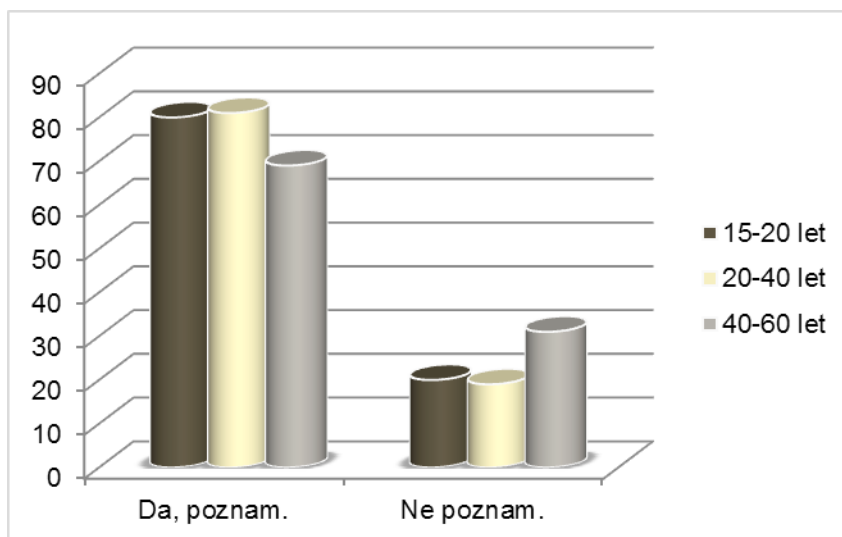
6. VPRAŠANJE: Se strinjaš, da tehnologija lahko povzroča odvisnost?

Iz grafa lahko razberemo, da se večina ljudi strinja, da tehnologija lahko povzroča tudi odvisnost. Le majhen odstotek ljudi se s tem ne strinja oziroma se ni mogel opredeliti. Vse starostne skupine so bile istega mnenja, kar pomeni, da se vse generacije zavedajo vpliva tehnologije in posledic le tega.

7. VPRAŠANJE: Poznaš koga, ki kaže znake odvisnosti od tehnologije?

Na to vprašanje je večina ljudi (povprečno 77% vseh starostnih skupin) odgovorila pritrdilno, kar pomeni, da poznajo nekoga, ki bi lahko bil odvisen od tehnologije. Pričakovala sem več negativnih odgovorov, saj sem dvomila, da je odvisnost že tako pogosta. Začudilo me je, da je ogromno anketirancev starih med 15-20 let odgovorilo, da poznajo nekoga, saj se mi je zdelo, da se mladi ne zavedajo preveč o moči tehnologije in odvisnosti v primerjavi s starejšimi.

Iz teh podatkov lahko sklepamo, da že več kot $\frac{3}{4}$ slovenske populacije kaže znake odvisnosti. V moji raziskavi je kar 80% mladih potrdilo, da pozna nekoga, ki kaže znake odvisnosti od tehnologije. Svoje rezultate sem primerjala tudi z drugimi raziskavami in ugotovila, da je leta 2006, le 25% mladih poznalo primer zasvojenosti od tehnologije iz svojega okolja. (RIS raziskava 2006). Iz tega lahko sklepam tudi, da se je moč tehnologije v preteklem desetletju zelo povečala in razširila.

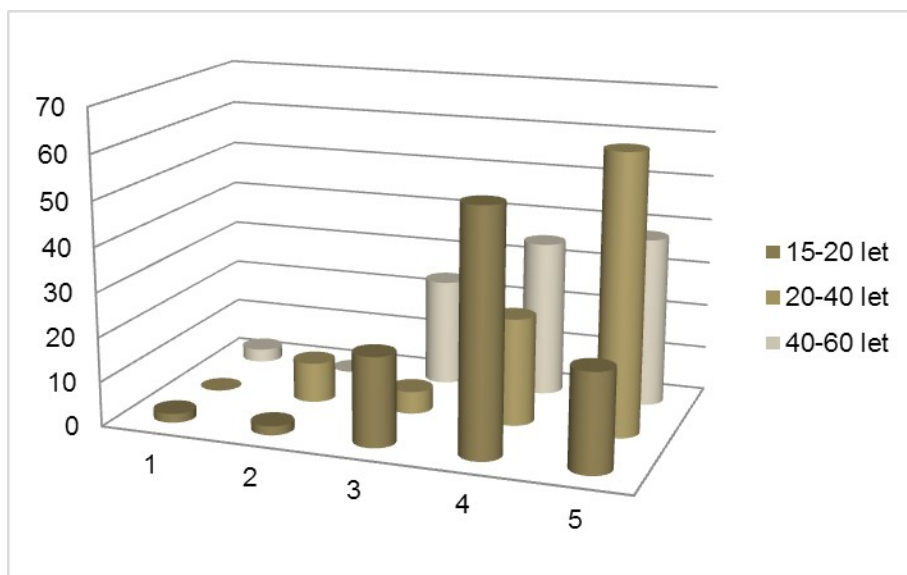
(<http://uploadi.safe.si/editor/1203340659letak%20zasvojenost.pdf>)

Med drugim sem izvedela tudi, da Južna Koreja velja za najbolj »priklopljeno« državo na svetu. Okoli 70 odstotkov njenega prebivalstva je priklopljenega na hitri splet, zaradi česar so se pojavili tako imenovani novi športniki - e-atleti. Vladna raziskava, opravljena leta 2006, je pokazala, da so računalniške igre, ki jih ljudje igrajo prek spleta, postale velik družbeni problem.

(<http://www.mladina.si/43950/odvisni-od-interneta-mobilnega-telefona/>)

8. VPRAŠANJE: Se strinjaš, da tehnologija na nek način oblikuje družbeno življenje (1 – se sploh ne strinjam, 5 – zelo se strinjam)?

S pomočjo grafa lahko vidimo, da so anketiranci podobnega mnenja. Nekaj manj je tistih, ki menijo, da tehnologija ne oblikuje družbe tako zelo, večina pa se je strinjala, da ima tehnologija pri tem pomembno vlogo, saj so se odločili za stopnjo 4 in celo 5. To pomeni, da tehnologija oblikuje družbeno življenje na zelo visoki ravni in ljudje se tega tudi zavedajo.

9. VPRAŠANJE: Meniš, da lahko zaradi napredne tehnologije stroji in roboti prevzamejo delo ljudi in povzročijo brezposelnost?

15-20 let

20-40 let

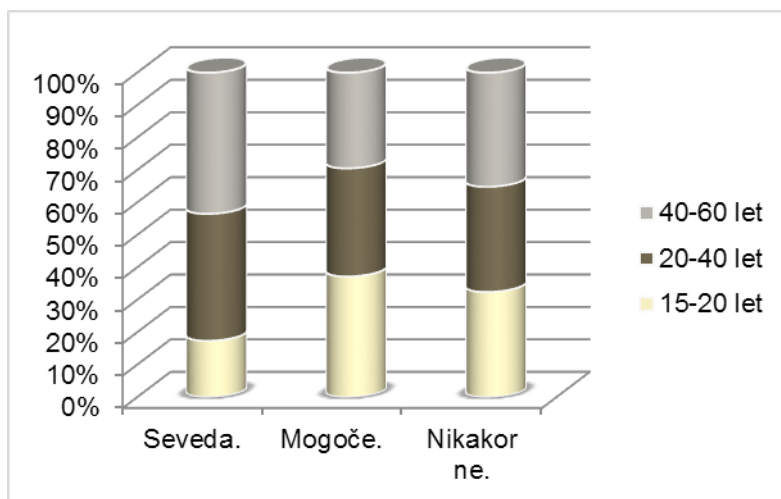
40-60 let

Rezultate tega vprašanja sem razdelila v tri grafe, ki predstavljajo posamezno starostno skupino. Opazimo lahko, da sta najmlajša in najstarejša skupina zelo podobnega mnenja (kar me preseneča) – obe v večini menita, da lahko stroji in roboti povzročijo brezposelnost, med tem ko so osebe med 20-40 let ostale po večini neopredeljene, oziroma menijo, da se to ne bo zgodilo.

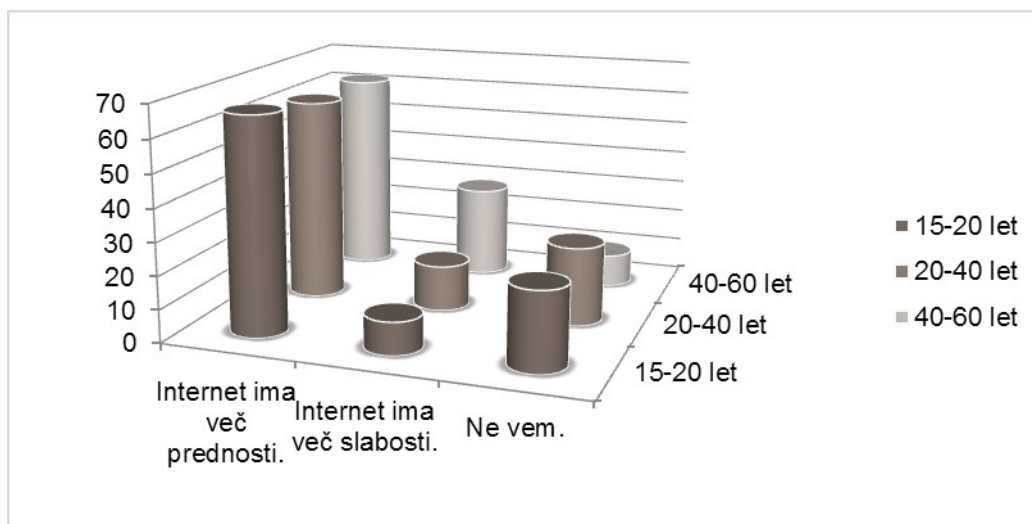
10. VPRAŠANJE: Si lahko predstavljaš življenje brez znanosti in različnih tehničnih naprav – računalnika, telefona, televizije,...?

Iz grafa lahko razberemo, da so odgovori precej enotni, odstopanja se kažejo le pri odgovoru »Seveda«. Tukaj lahko opazimo, da si mlajša generacija najtežje predstavlja svet brez tehnologije, pri osebah starih med 40-60 let pa je bil najpogostejši odgovor ravno nasproten – večjemu deležu anketirancev biti brez tehnologije ne predstavlja problema.

11. VPRAŠANJE: Meniš, da ima internet več prednosti (dostopnost informacij, ustvarja povezanost) ali slabosti (pomanjkanje zasebnosti, možnosti zlorabe)?

Rezultat nam je pokazal, da so glede tega imele vse starostne skupine zelo podobno mnenje (1. in 2. starostna skupina sta odgovarjali najbolj podobno). Približno 63% vseh starostnih skupin skupaj je menilo, da ima internet več prednosti kot slabosti. Le majhen odstotek ljudi se ni moglo opredeliti, ali pa je menilo drugače. Rezultat sem pričakovala drugačen vsaj pri najstarejši starostni skupini, saj sem mislila, da gledajo na internet z negativnega vidika.

3.3 HIPOTEZE

→ **IMA VELIK VPLIV NA ŽIVLJENJE LJUDI, ŠE POSEBEJ NA ŽIVLJENJA MLAJŠIH GENERACIJ**

To hipotezo lahko **delno potrdim**, saj na podlagi 2. vprašanja in podvprašanja (vprašanje 2.1) opazimo, da so skoraj vsi anketiranci odgovorili z »DA« in se v podvprašanju opredelili za največjo stopnjo vpliva (zelo intenzivno). Izjema sta bila le dva anketiranca stara med 15-20 let, ki sta na 2. vprašanje odgovorila z »NE«. Na podlagi tega, pa drugega dela hipoteze **ne morem potrditi**, saj sem predvidevala, da ima največji vpliv na mlajše generacije.

→ **V PRIHODNOSTI BO ŠE MOČNEJŠA**

Da bi lahko potrdila oziroma ovrgla to hipotezo sem postavila 5. vprašanje. Tudi to hipotezo **potrjujem**, saj na podlagi analize vidimo, da se večina ljudi (94% vseh starostnih skupin) strinja, da bo digitalizacija še močnejša in vplivnejša.

→ **DIGITALIZACIJA POVZROČA ODVISNOST OD TEHNOLOGIJE**

Glede na odgovore 6. in 7. vprašanja anketnega vprašalnika lahko tudi to hipotezo **potrdim**, saj je okoli 94% vseh anketirancev odgovorilo pritrdilno, kar pomeni, da so tudi sami mnenja, da tehnologija res povzroča odvisnost. Ta trditev se je tudi potrdila s 7. vprašanjem, saj je povprečno 77% ljudi odgovorilo, da pozna nekoga, ki kaže znake zasvojenosti od tehnologije.

→ **TEHNOLOGIJA DEJANSKO OBLIKUJE DRUŽBENO ŽIVLJENJE IN NAČIN DELA**

Glede na analizo 8. vprašanja lahko to hipotezo, da tehnologija oblikuje družbeno življenje **potrdim**, saj se je večina anketiranih opredelila za stopnjo 4 oziroma 5, kar pomeni, da tehnologija oblikuje družbo na zelo visoki ravni. Glede na analizo 9. vprašanja lahko **potrdim** tudi drugi del hipoteze in sicer, da oblikuje tudi način dela, saj je 65% ljudi mnenja, da lahko napredna tehnologija povzroči celo brezposelnost.

4. ZAKLJUČEK

V današnji digitalni dobi ima tehnologija vodilno vlogo, saj je gonilo vesplošnega razvoja. S tem so dobili moč tudi množični mediji, ki imajo največji vpliv na oblikovanje družbe. Tehnologija oblikuje naše življenje in družbo. Življenje brez tehnologije si sploh več ne znamo predstavljati, saj je prežela naša življenja in nas začela razosebljati. Prav tako vpliva tudi na vsakdanje delo in trg delovne sile, ki se mora zato neprestano prilagajati. Človek je zato postal le privesek stroja. Tehnologija je oblikovala tudi povsem novo odvisnost – odvisnost od tehnologije, ki je opazna že pri velikem številu ljudi. Kljub slabostim ima tudi določene prednosti, saj nam omogoča hiter dostop do informacij, nas povezuje in širi človekova obzorja. Nekaterim pa predstavlja celo vstop v nov, popolnoma drugačen svet, kjer se počutijo svobodne.

4.1 SPLOŠNI SKLEP

Digitalizacija oziroma tehnologija ima nasploh velik vpliv na življenja ljudi vseh generacij. Oblikovali smo svet, kjer brez tehnologije skorajda ne bi znali preživeti, saj smo dopustili, da tehnologija vlada našemu življenju in oblikuje današnji svet. Čeprav večina ljudi meni, da je razvoj tehnologije pozitivna stvar za moderni svet, sem ugotovila, da ima kljub temu veliko negativnih posledic, ki jih bomo čutili še dolgo časa. Zaradi vse močnejše digitalizacije, se je oblikovala tudi novodobna odvisnost, ki je vse pogostejša. To je zasvojenost s tehnologijo, s katero se - verjetno celo nezavestno - spopada že ogromen delež ljudi. Zaradi hitrega razvoja znanosti in s tem vedno večjim napredkom tehnologije, se soočamo tudi s problemi v delovnem okolju. Zaradi digitalizacije se nenehno spreminja način dela, kar je lahko tako pozitivna kot tudi negativna stvar. Večina ljudi je tudi mnenja, da se napredek tehnologije še ne bo zaustavil, zato bo digitalizacija v prihodnosti še močnejša. Za še bolj natančne podatke bi morala anketirati še večje število ljudi, predvsem pa ljudi starejše starosti, ki s tehnologijo še niso najbolj vešč. Prav tako

bi morala oblikovat še bolj podroben anketni vprašalnik in tako dobila natančnejše odgovore.

5. SEZNAM LITERATURE IN VIROV

Knjižni viri:

- Pivec, Franci (2004): Informacijska družba. Maribor. Subkulturni azil.
- Počkar, Mirjam, in Krajnc, Tavčar, Marina (2011): Sociologija. Ljubljana: DZS.
- Stern, E. Steven in Handel, D. Alysa (2001): Sexuality and Mass Media: The Historical Context of Psychology's Reaction to Sexuality on the Internet. Taylor & Francis, Ltd.
- Quinn, A. Brian (2007): The Evolving Psychology of Online Use: From Computerphobia to Internet addiction. Texas: Tech University Libraries.
- Thurlow, Chrispin, Laura, Lengel in Tomic, Alice (2004): Computer mediated communication: Social interaction and the internet. London: Thousand Oaks.
- Vreg, France (2001): Globalizacija in elektronska demokracija: Politološko socialni vidiki razvoja informacijske družbe. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Zajc, Melita (2005): Digitalne podobe: Vidnost, vednost in digitalni mediji. Ljubljana: Institutum Studiorum Humanitatis.

Spletni viri:

- Mladi smo:
Dostopno na: <http://www.mladismo.si/informacije/4119/pred-nami-je-novodobna-odvisnost> (18.3.2016)
- Siol.net:
Dostopno na:
http://www.siol.net/novice/moja_sluzba/novice/2015/10/prihodnost_poklicev.aspx?format=json&hide_hf=1&mob=1&os=wf&ver=1.0 (18.3.2016)
- http://www.ospolje.si/uploads/5/0/8/6/5086774/varna_uporaba_interneta_in_mol_-_internet_in_zasvojenost.pdf (18.3.2016)
- Dnevnik.si
Dostopno na: <https://www.dnevnik.si/1042320206> (18.3.2016)
- Occupytheory.org
Dostopno na: <http://occupytheory.org/list-of-pros-and-cons-of-technology/>
- (Raziskava) <http://uploadi.safe.si/editor/1203340659letak%20zasvojenost.pdf> (10.4.2016)
- Mladina.si (raziskava)
Dostopno na: <http://www.mladina.si/43950/odvisni-od-interneta-mobilnega-telefona/> (11.4.2016)
- Slika 1: <http://www.svijetosiguranja.eu/files/img/2012/2/13/tehnologija.jpg> (10.4.2016)
- Slika 2:
http://ts-1.eee.hku.hk/ccst9015sp12/e-addiction2/files/2012/04/child_computer_addiction.jpg (10.4.2016)
- Slika 3: <https://arabedrossiandotorg.files.wordpress.com/2011/12/addicted-to-facebook.jpg> (10.4.2016)
- Slika 4: <https://ec.europa.eu/digital-agenda/sites/digital-agenda/files/robotics.jpg> (10.4.2016)

→ Slika 5:

https://secure.surveymonkey.com/wp-content/uploads/2014/10/Pros_Cons_NPS.jpg (10.4.2016)

6. PRILOGA

ANKETNI VPRAŠALNIK

Sem Anja Stolnik, dijakinja 4. letnika III. gimnazije Maribor. Pri maturitetnem predmetu sociologija delam seminarsko nalogo o razvoju in vplivu digitalizacije v modernem svetu. Prosila bi vas, da mi pomagate in rešite to anketo. Anketa je anonimna, zato vas prosim za iskrene odgovore (možen le en odgovor).

SPOL: M Ž

STAROST:

- a. 15-20
- b. 20-40
- c. 40-60

1. Se strinjaš da lahko današnji čas imenujemo »digitalna doba«?

- a. Da
- b. Ne

2. Ali meniš, da digitalizacija vpliva na življenja ljudi?

- a. Da
- b. Ne

2.1. Če si na prejšnje vprašanje odgovoril/-a z »da« odgovori še na to vprašanje - kako intenzivno vpliva (1- ne tako intenzivno, 3 – zelo intenzivno)

- a. 1
- b. 2
- c. 3

3. Kako digitalizacija oziroma tehnologija in njen razvoj vplivata na vaše življenje?

4. Meniš, da je vse močnejši razvoj tehnologije slaba ali dobra stvar za moderni svet?

- a. Menim, da je slaba stvar.

- b. Menim, da je dobra stvar.
- c. Ne morem se opredelit.

5. Ali meniš, da bo digitalizacija v prihodnosti še močnejša in vplivnejša?

- a. Menim, da bo še močnejša in vplivnejša.
- b. Menim, da ne bo močnejša in vplivnejša.
- c. Ne vem.

6. Se strinjaš da tehnologija lahko povzroča odvisnost?

- a. Da
- b. Ne
- c. Ne vem

7. Poznaš koga, ki kaže znake odvisnosti od tehnologije?

- a. Da, poznam.
- b. Ne poznam

8. Se strinjaš da tehnologija na nek način oblikuje družbeno življenje (1- se sploh ne strinjam, 5- zelo se strinjam)?

- a. 1
- b. 2
- c. 3
- d. 4.
- e. 5

9. Meniš, da lahko zaradi napredne tehnologije stroji in roboti prevzamejo delo ljudi in povzročijo brezposelnost?

- a. Da
- b. Ne
- c. Ne vem

10. Si lahko predstavljaš življenje brez znanosti in različnih tehničnih naprav – računalnika, telefona, televizije,...?

- a. Seveda.
- b. Mogoče.
- c. Nikakor ne.

11. Meniš, da ima internet več prednosti (dostopnost informacij, ustvarja povezanost) ali slabosti (pomanjkanje zasebnosti, možnosti zlorabe)?

- a. Internet ima več prednosti.
- b. Internet ima več slabosti.
- c. Ne vem.

